



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Argumenta contraria soluuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

seu inadæquatas ab ea inoccupatas relinqui; & quo plures fuerint, eo corpus magis rarefcere: eiusmodi autem vacuitates simpliciter tales non sunt, quia nulla pars spatij assignari potest, in quo aliqua quantitatis particula non sit, tamen in tota illa non sit: collatæque spatio loci cum quantitate in quavis parte spatij, à Deo visa, est, & non est aliqua quantitatis pars, penes aliud semper, & aliud eius spatij: id quod ex dictis superius de infinitate partium quantitatis, & loci liquet. Pari ratione, cum corpus aliquod condensatur plures partes, indeterminate & inadæquate spatij antea intactæ, & inoccupatæ, denuo tanguntur, & occupantur; quin propterea aliquas partes corporis inuicem penetrari oporteat, ut inuenti constabit.

11.

Fateor, totam huius sectionis doctrinam arduam, ac difficilem esse: difficultatem parit infinitas partium continui, quam intellectus noster, cum finitus sit, comprehendere nequit: ac sufficiat manifestis argumentis eam à nobis deprehensam esse, ut quæ de raro, & denso edocuimus, velut certa, & indubitata teneantur.

CAPVT II.

Argumenta contraria solvuntur.

12.

Opponunt tamen aduersarij primò: si corpus aliquod sexuplo maius spatium occuparet, cum rarefcit, ob solam infinitatem partium, quæ quoduis spatium occupare possit; sequeretur, aquæ guttulam in tantum rarefieri posse, ut totos Oceanus impleret, & usque ad eum extendi posse, ut in ea tempestates cieri, prælia committi, longè nauigationes institui, ac magnæ insule emergere possent: consequens autem nimis ridiculum videtur.

Respondeo tamen, diuina virtute id fieri posse, quod ex nostra sententia inferitur. Ita omnes ferme antiqui philosophi non solum Aristotelicæ disciplinæ, sed & aliarum sectatores. Vnius Chrysippi verba sufficiant: *Cyathus*, inquit, aut etiam gutta vini, quæ mare Aegæum incidisset, potest hætenus extendi, ut totum mediterraneum usque ad Oceanum, nec tantum secundum superficiem; sed etiam totam quauersus profunditatem posset penetrare. Ita etiam Augustinus in dialogo 65. questionum questione 27. ibi. *Videmus*, inquit, quotidie aquam tenuatam in vaporem tolli ad superiores partes aeris, quæ si magis etiam, magisque renouaretur, celsiora quoque loca peteret: Cum igitur philosophi doceant, omne corpus in infinitum rarefcere, ac diuidi posse, etiam poterit in infinitum fieri leuius, & ad quamcunque locorum sublimitatē sub tolli: quæ verba nostro instituto facillè accommodari poterunt, si pro maiori leuitate maior extensio substatuatur. Cæterum naturaliter fieri non posse, ut aliquod corpus per rarefactionem in infinitum extendatur, experientia constat: videmus enim quotidie, cum nimis rarefcit, & extenditur, naturaliter, petire & in vaporem, & mox in aërem euanescere: id quod tradit etiam Beatus Thomas 1. p. q. 68. art. 2. in hæc verba, *quod dicunt de rarefactione corporis in infinitum propter hoc quod corpus est in infinitum diuisibile, vanum est: non enim corpus naturale in infinitum diuiditur aut rarefcit; sed usque ad certum terminum. Pendet voculam naturale: quasi corpus in solo statu sibi naturali,*

non verò in præternaturali infinitæ rarefactionis; & condensationis incapax sit iuxta Angelicum Præceptorem.

Arguunt aduersarij secundò: si partes quantitatis, aut materiæ essent finitæ, non possent abique vacuitate, aut expenetratione ad maius spatium extendi, aut abique alicuius vacuitatis interceptione aut vera penetratione ad minus spatium contrahi: ergo tamen infinitæ sint, id ipsum dicendum erit; quid enim refert infinitas ad illud explicandum? Verum in primis si linea diametralis punctis finitis constaret, iidemque etiam linea costæ coalesceret, altera maius spatium quam altera non occuparet, nec vna longior, quam alia esset: at secus accidit eo ipso, quod partibus infinitis constent. Pari ratione circulus superior inferiori maior non est, si vterque punctis finitis constaret: cum tamen admissa infinitate partium vtriusque inæqualitas rectè explicetur: multum igitur inter finitum, & infinitum interest, quod ad præsens attinet. Ratio à priori est: quia vnum infinitum alio maius, alioque minus propriè esse nequit: cum tamen vna magnitudo finita, alia etiam finita maior aut minor esse possit.

13.

Arguunt tertio: totum corpus rarefactum maius spatium, quam antea occupat: ergo seorsim à vacuitatibus aut expenetratione aliquæ eius partes secundum idem sui plus spatij, quam antea occupant: hoc autem quid aliud est, quam extensionem virtuales propriam rerum spiritualium ad res corporeas transferre? contra quam in præfenti euenire posse, supposuimus. Respondeo in primis per multiplicem instantiam: nam tota collectio creaturarum possibile est immediata Deo: nequiquam tamen aliqua eius collectionis pars ita immediata ei est. Rursus tota collectio peccatorum alicuius reprobis semper duratura est: at nulla eius collectionis pars semper duratura est; sed potius quævis aliquando est præteritura: ergo similiter in præfenti, &c. Præterea ex eo quod totum corpus rarefactum maius spatium, quam antea occupet, transeat, sequi, quamuis eius partem vi raritatis ad maius spatium extendi: at unde colligitur ab aduersariis, quamlibet corporis partem indiuisibiliter sumptam & penes idem sui, maius, quam antea spatium occupare, sicut ad extensionem virtuales oportere?

14.

Arguunt quarto: eo ipso quod corpus aliquod vi rarefactionis occupet maius spatium, quam antea, idque quin partes eius inuicem expenentrentur, aut inani aliquo interstitio altrinsecus distent, non poterunt vibrationes talium partium non esse maiores, id est virtualiter magis extensæ, aut certè plures quam ante rarefactionem erant: neutrum autem sustineri potest. Non secundum; quia vibrationes quæ ante tot erant, quot partes; postea plures sunt quam partes: igitur alicui parti duplex, aut triplex, aut quadruplex vibratio correspondet: ac proinde eiusmodi pars in multiplici loco adæquato existet, ac virtualiter extenditur more rei spiritualis. Non etiam primum, quia, si cuiusvis partis vibratio maior, seu virtualiter magis extensa redditur: ergo etiam ipsa met pas ad plures locos adæquatos virtualiter extenditur: ac proinde in idē incoëniens relabimur.

15.

Respondeo: vibrationes partium non sunt plures simpliciter, & propriè post rarefactionē, quam ante illā erāt: videlicet quia in nullo infinito, facta cōparatione illius ad aliud, aut ad semetipsū denuo auctum,

auctum, aut diminutum potest reperiri plus, aut minus si propriè loqui velimus. Deinde vbicationes partium non sunt maiores, seu virtualiter magis extensæ: cæterum quin maiores aut plures sint, eo quod infinitæ sint, poterunt respicere maius quodammodo spatium, atque in eo corpus rarefactum collocare, vt conuincunt illa argumenta, quibus capitè præcedenti vsus sum: atque vt aliis instantiis, quæ inde peti possunt, breuitatis causa, superfedeam: collectio pœnarum alicuius reprobæ ab instanti. Reliquis totius æternitatis responsura est, & eademmet collectio pœnarum nulla addita, si mille annis ante inciperet, totam etiam æternitatem aquaret, ac proinde pluribus quodammodo instantibus, quam modo responderet: vel ergo durationes pœnarum essent plures in eo euentu, vel maiores: & quod aduersarij huic argumento respondebunt, id sibi dictum putent.

18. Arguunt quintò: assignata quauis parte corporis rarefacti idem eius secundum idem in eodem loco est: aliàs, si in multis esset locis, iam extensio virtualis spirituum propria ad res corporeas transferretur: ergo totum corpus rarefactum est in eodem loco, quo antea: ac proinde ad maius spatium extendi nequibit, si Aristotelis principia sustineantur. Hoc argumentum, eadem doctrina solui & iisdem instantiis premi potest, quibus supra in solutione tertij argumeti vsus sum: quem admodum enim ibi à toto ad partes; ita hic à partibus ad totum arguitur. Arguunt sexto: si continuum ex punctis infinitis virtualiter inextensis coalesceret, non posset vi rarefactionis ad maius loci spatium extendi, aut vi condensationis ad minus cogi, quin aliqua puncta duplicem locum occuparent: aut certè quin aliquo vacuo interstitio inter se differrent; idem ergo dicendum est de continuo, tametsi partibus proportionalibus infinitis constaret, cæterum antecedens argumenti falsum est, & ab aduersariis non probatur.

19. Hæc sunt argumenta, quibus prior explicandæ raritatis, ac densitatis modus supra traditus impugnari solet: quæ autem argumenta posterio-rem eius explicandæ modum impugnant, omnia id vnum contendunt, nullas vacuitates indeterminatas in ordine ad tempus, & locum admitti posse. Quocirca infimili proposita, ac soluta sunt superius lib. 3. cum contactum indeterminatum partium continui, & inæqualitatem motuum exposuimus, ac defendimus. In fine capitis animaduertendum duxi, licet magis communiter inter philosophos collocatio illa partium, per quam res à maiori spatio ad minus aut à minori ad maius extenditur, aut contrahitur, raritas, ac densitas appellari soleat, cæterum qualitatem ipsam, quæ eiusmodi situm partium postulat, raritatem, ac densitatem haud raro nuncupari, vt eruditè probant nostri Conimbricenses lib. 1. de generat. & corrupt. quæst. 17. cap. 5. art. 1. Crediderim autem eam non esse qualitatem aliquam indiuisibilem; sed potius quandam temperiem, & mixturem primarum qualitatum, cui etiam adiungi poterit peculiaris natura atque conditio ipsius corporis quod dilatationem, aut contractionem subit.

CAPUT III.

Aduersariorum sententia referuntur, & reticiuntur.

20. Oecamus opusculo de Eucharistia & in quartum sententiarum. Gabriel in canone lectione 45. aliique Nominales, Vallesius etiam 40. physicorum textu §4. & in controuersia ad tyrones q. 27. Item Arriaga disp. 16. physic. sect. 10. subsect. 2. & Oniedo de gen. contr. 7. punct. 5. in ea sententia sunt, vt existiment, corpus aliud rarefieri, nil aliud esse quam corpuscula aliqua subtilia intra eius poros vt caloris, & aliarum qualitatum sensim intromitti: parique ratione corpus illud condensari eorundem corpusculorum emissionem. Cogita spongiam liquoris alicuius copiam nunc exugere, & ebibere; nunc verò manu compressam euomere: aut folles auram alternatim accipere, & reddere: aut guttulas aquæ aëre concepto intumescere, eoque euanescente desidere: & rudem huius philosophiæ imaginem habebit.

21. Verum in primis, aut corpus rarefieri per corpuscula aliqua eiusdem secum rationis, aut diuersæ: neutrum sustineri potest ergo non primum: quia cera v.g. rarefit in absentia alterius cære: vnde ergo corpuscula cærea, & eiusdem secum rationis accipit? Deinde, si cera per corpuscula cærea, & eiusdem secum rationis rareficeret, iam talis motus non rarefactio, sed augmentatio substantialis esset, & vi illius plus cære quam antea existeret; quod tamen philosophiæ apertè repugnat. Secundum etiam dici nequit: quia forma ignis, vt introducatur in materiam aëris, postulat raritatem in aëre, vt præuiam dispositionem: at non postulat in aëre corpuscula diuersæ rationis aliqua formæ substantiali præditæ; aliàs iam vna forma substantialis foret dispositio ad aliam, ad eamque in eodem mixto pro eodem instanti reali semper præcederet: consequens autem falsum est: quia, tametsi intra cauitates materiæ aëreæ nulla sint corpuscula substantialiter diuersa, cur forma ignis in eam materiam imprimi nequeat; multòque facilius quam si ea corpuscula adessent. Deinde quia aliàs sequeretur, nullum esse in toto vniuerso corpus purum, & sincerum; excepto corpore densissimo: cum reliqua omnia gradum aliquem raritatis obtineant, ac proinde corpusculis extraneis referta sint: at quis credat ne modicissimam puræ aquæ stillam in toto liquentis elementi fundo esse, aut vnicum saltem sinceri aëris flamen in triplicis regionis immensitate neuiquam reperiri posse, aut ignem elementorum omnium purissimum, & defæcatissimum nunquam tamen purum, ac defæcatum esse? & quidem ignis, præsertim in sua sphaera, eiusmodi corpuscula combureret, ac sibi substantialiter conformia redderet, & tamen ibi rarus est: igitur raritas in corpuscula diuersæ rationis refundi nequit.

22. Impugnatur secundo ea sententia: quia vas æneum aquæ plenū & vndeque operculatum, & clausum illico frangitur, si aqua, quam continet, condensetur, & in gelu conuertatur: non alia ratione nisi ne locus ab aqua congelata relictus corpore omnino vacuus sit; contra quam rerum natura postulat: at hæc ratio nulla esset, si conden-